

Metotreksaatti-lääkeohje

1. Yleistä

Sinulle on määrätty metotreksaatti-nimistä lääkettä. Lääke on vaikutusmekanismiltaan sytostaatti, mutta käytetään nykyisin pääasiassa liiallisen puolustusjärjestelmän toiminnan rauhoittamiseen tulehduksellisessa keuhkokudoksen sairaudessa. Metotreksaattihoidon yhteydessä käytetään usein myös pientä annosta kortisonia (prednisoloni) ja joskus se voidaan yhdistää toiseen puolustusjärjestelmää alentavaan lääkkeeseen. Lääkkeen teho alkaa ja loppuu hitaasti tavallisesti noin 3 kuukaudessa

Metotreksaatin valmistenimi on **Trexan**.

2. Hoidon käytännön toteutus

Lääkehoidon aloitus suunnitellaan lääkärin vastaanottokäynnillä. Lääkäri kertoo hoidon tavoitteista, haitoista ja annoksesta. Ennen hoidon aloitusta sinulle varataan keuhkohoitajan ohjauskäynti.

Älä aloita lääkehoitoa ennen kuin olet saanut luvan joko lääkäriltä tai keuhkohoitajalta.

Lääke aloitetaan usein pienellä annoksella ja nostetaan pikkuhiljaa ylläpitoannokseen, joka on 10-25 mg **viikossa**.

Muista että lääkettä otetaan vain kerran viikossa, ei missään tapauksessa joka päivä!

Oheislääkkeenä käytetään foolihappoa 5 mg tablettina samana päivänä kerran viikossa kuin metotreksaatti. **Foolihappo otetaan 3-12 tuntia metotreksaatin ottamisen jälkeen** Tarvittaessa lääkäri kirjoittaa reseptin myös pahoinvointilääkkeestä.

Lääkehoitoa aloitettaessa ja annosmuutosten jälkeen otetaan tyypillisesti verikokeet 3, 6 ja 12 viikon kuluttua ja sen jälkeen 3-6 kk välein. Hoitava lääkäri päättää verikoeseurannasta.

3. Haittavaikutukset

Metotreksaattilääkitykseen voi liittyä haittavaikutuksia. Tämän vuoksi sinua seurataan tiivistä keuhkosairauksien poliklinikalla.

Tyypillisimpiä mahdollisia haittavaikutuksia ovat:

- Pahoinvointi ja vatsavaivat
- Joskus nähdään verenkuvaan muutoksia

Sijainti: Keuhkosairaudet	Hyväksytty pvm: 28.8.2023
Hyväksyjä: Jukka Viikari, osastonylilääkäri	Laatija: Ville Koistinen, keuhkosairauksien ylilääkäri

- Maksaärsytys on kohtalaisen yleistä, mutta harvoin vakavaa
- Harvemmin suun limakalvotulehdukset, hiustenlähtö ja ripuli
- Keuhkoreaktio on harvinainen, mutta tunnettu haittavaikutus.

4. Hoidossa huomioitavaa

Mikäli sinulle kehittyy metotreksaattihoidon yhteydessä merkittäviä oireita (pahenevaa yskää tai hengenahdistusta, vaikeita vatsakipuja, lämpöilyä), ota yhteyttä keuhkosairauksien poliklinikalle. Vaikeiden oireiden yhteydessä hakeudu päivystykseen.

Metotreksaattihoito tulee tauottaa mikrobilääkehoitoa vaativan infektiotaudin yhteydessä mikrobilääkehoidon ajaksi.

Mikäli sinulle kehittyy kuumeinen infektio, on sinun hakeuduttava kiireellisesti lääkärin vastaanotolle (terveysasema, työterveyshuolto, päivystys).

Ennen hoidon aloitusta sinun tulee huolehtia jäykkäkouristus, hinkuyskä, kurkkumätärokokotustehostuksista. Pneumokokkirokotusta, kausi-influenssarokotusta sekä koronarokotuksia suositellaan otettavaksi.

Eläviä, mutta heikennettyjä rokotuksia (keltakuume) voidaan antaa, jos käytössä ei ole muita puolustusjärjestelmään vaikuttavia lääkkeitä.

Lääkehoidon aikana ei saa tulla raskaaksi. Eikä lääkehoidon aikana saa imettää. Lääkehoidon aikana on huolehdittava hyvästä ehkäisystä, jota jatkettava 3 kuudauden ajan metotreksaatti-lääkityksen päättymisestä.

5. Yhteystiedot

Lääkehoitoon liittyvissä kysymyksissä tai mikäli haittaoireita ilmenee, ole yhteydessä keuhkosairauksien poliklinikalla puhelimitse (puh. 05 220 2403, kello 8-15).

Sijainti: Keuhkosairaudet	Hyväksytty pvm: 28.8.2023
Hyväksyjä: Jukka Viikari, osastonylilääkäri	Laatija: Ville Koistinen, keuhkosairauksien ylilääkäri